

Π.3.2.5 Πιλοτική εφαρμογή και αξιολόγηση αντιπροσωπευτικού αριθμού σεναρίων από κάθε τύπο σε διαφοροποιημένες εκπαιδευτικές συνθήκες πραγματικής τάξης

Νεοελληνική Γλώσσα

Ε΄ Δημοτικού

Τίτλος:

«Δελτίο ειδήσεων»

Συγγραφή: ΠΕΤΡΟΥ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ

Εφαρμογή: ΚΙΡΓΙΝΑΣ ΣΩΤΗΡΙΟΣ

**ΚΕΝΤΡΟ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΓΛΩΣΣΑΣ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ & ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ**

Θεσσαλονίκη 2015

ΤΑΥΤΟΤΗΤΑ ΕΡΓΟΥ

ΠΡΑΞΗ: «Δημιουργία πρωτότυπης μεθοδολογίας εκπαιδευτικών σεναρίων βασισμένων σε ΤΠΕ και δημιουργία εκπαιδευτικών σεναρίων για τα μαθήματα της Ελληνικής Γλώσσας στην Α/βάθμια και Β/βάθμια εκπαίδευση» MIS 296579 (κωδ. 5.175), - ΟΡΙΖΟΝΤΙΑ ΠΡΑΞΗ, στους άξονες προτεραιότητας 1-2-3 του Επιχειρησιακού Προγράμματος «Εκπαίδευση και Δια Βίου Μάθηση», η οποία συγχρηματοδοτείται από την Ευρωπαϊκή Ένωση (Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο) και εθνικούς πόρους.

ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΟΣ ΥΠΕΥΘΥΝΟΣ: Ι. Ν. ΚΑΖΑΖΗΣ

ΑΝΑΠΛΗΡΩΤΗΣ ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΟΣ ΥΠΕΥΘΥΝΟΣ: ΒΑΣΙΛΗΣ ΒΑΣΙΛΕΙΑΔΗΣ

ΠΑΡΑΔΟΤΕΟ: Π.3.2.5. Πιλοτική εφαρμογή και αξιολόγηση αντιπροσωπευτικού αριθμού σεναρίων από κάθε τύπο σε διαφοροποιημένες εκπαιδευτικές συνθήκες πραγματικής τάξης.

ΥΠΕΥΘΥΝΟΣ ΠΑΡΑΔΟΤΕΟΥ: ΔΗΜΗΤΡΗΣ ΚΟΥΤΣΟΓΙΑΝΝΗΣ

Υπεύθυνοι υπο-ομάδας εργασίας γλώσσας πρωτοβάθμιας:

Κώστας Ντίνας & Σωφρόνης Χατζησαββίδης

ΦΟΡΕΑΣ ΥΛΟΠΟΙΗΣΗΣ: ΚΕΝΤΡΟ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΓΛΩΣΣΑΣ

<http://www.greeklanguage.gr>

Καραμασούνα 1 – Πλατεία Σκρα Τ.Κ. 55 132 Καλαμαριά, Θεσσαλονίκη

Τηλ.: 2310 459101, Φαξ: 2310 459107, e-mail: centre@komvos.edu.gr

A. ΤΑΥΤΟΤΗΤΑ

Τίτλος

Δελτίο ειδήσεων

Εφαρμογή σεναρίου

Σωτήριος Κίργινας

Δημιουργία σεναρίου

Κωνσταντίνος Πέτρου

Διδακτικό αντικείμενο

Νεοελληνική Γλώσσα

Τάξη

Ε΄ Δημοτικού

Σχολική μονάδα

11ο Δημοτικό Σχολείο Νέας Ιωνίας

Χρονολογία

Από 29-05-2015 έως 08-06-2015

Διδακτική/θεματική ενότητα

Γλώσσα Ε΄ Δημοτικού, τεύχος γ΄, ενότητα 15: «Τηλεόραση»

Διαθεματικό

Όχι

Χρονική διάρκεια

Για την εφαρμογή του σεναρίου απαιτήθηκαν 10 διδακτικές ώρες.

Χώρος

I. Φυσικός χώρος

Εντός σχολείου: αίθουσα διδασκαλίας, εργαστήριο Πληροφορικής.

Προϋποθέσεις υλοποίησης για δάσκαλο και μαθητή

Για την εφαρμογή του σεναρίου θα πρέπει ο εκπαιδευτικός καθώς και οι μαθητές να είναι εξοικειωμένοι με την πλοήγηση στο διαδίκτυο και στα λεξικά που προσφέρονται μέσα από αυτό. Επίσης, επιθυμητή θα ήταν η εξοικείωση των μαθητών με «συνθήκες λήψης-γυρίσματος» από κάμερα και ιδιαίτερα με το «στήσιμο» που συνεπάγεται κάτι τέτοιο. Απαραίτητη, βέβαια, είναι και η υιοθέτηση από τους μαθητές ενός πλαισίου ομαδοσυνεργατικής διδασκαλίας και συνολικής προσπάθειας. Άλλωστε το «αποτέλεσμα» του σεναρίου προϋποθέτει ομαδικότητα.

Όσον αφορά στην υλικοτεχνική υποδομή, προϋποθέσεις για την εφαρμογή του σεναρίου αποτελούν η ύπαρξη εργαστηρίου πληροφορικής με προβολικό, ώστε να είναι δυνατή ανά πάσα στιγμή η επίδειξη σημείων της διαδικασίας, και η διαθεσιμότητα μιας κάμερας, για να βιντεοσκοπηθούν οι «ειδήσεις» που οι μαθητές θα παραγάγουν.

Εφαρμογή στην τάξη

Το συγκεκριμένο σενάριο εφαρμόστηκε στην τάξη.

Το σενάριο στηρίζεται

Κωνσταντίνος Πέτρου, Νεοελληνική γλώσσα Ε΄ Δημοτικού, «Δελτίο ειδήσεων».

Το σενάριο αντλεί

Το σενάριο είναι πρωτότυπο στη σύλληψη

B. ΣΥΝΤΟΜΗ ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ/ΠΕΡΙΛΗΨΗ

Το σενάριο, ως επέκταση και συμπλήρωση της ενότητας 15 του σχολικού βιβλίου *Γλώσσα Ε΄ Δημοτικού*, αναφέρεται στη γνωριμία των μαθητών με τον δημοσιογραφικό λόγο και συγκεκριμένα με τον τηλεοπτικό. Οι μαθητές επισκέπτονται ιστοσελίδες σχετικές με τις τηλεοπτικές ειδήσεις, με σκοπό να μάθουν τι είναι και να αντιληφθούν τις ιδιαιτερότητες ενός τηλεοπτικού δελτίου ειδήσεων.

Με τα στοιχεία εκείνα που θα εντοπίσουν και ερχόμενοι σε επαφή με τον τηλεοπτικό λόγο, θα προσπαθήσουν να συντάξουν ένα δικό τους δελτίο ειδήσεων. Ως επιστέγασμα της συνολικής διαδικασίας, οι μαθητές θα το παρουσιάσουν στους συμμαθητές τους και θα το βιντεοσκοπήσουν.

Γ. ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Σύλληψη και θεωρητικό πλαίσιο

Η σύλληψη του σεναρίου καθώς και η συγγραφή του βασίζονται στη φιλοσοφία της ομαδικής συνεργατικής μάθησης μέσω της διερεύνησης. Αυτή επιτυγχάνεται με την καθοδηγούμενη ανακάλυψη των μαθητών σε διαδικτυακά περιβάλλοντα. Με τη βοήθεια της συζήτησης, της σύγκρισης, της επιλογής, αλλά και του προβληματισμού, οι μαθητές προσεγγίζουν οικοδομιστικά τη γνώση, αλληλεπιδρούν μεταξύ τους και δημιουργούν έναν –όχι και τόσο προσιτό σε αυτούς– λόγο, αυτόν της «τηλεοπτικής δημοσιογραφίας». Η διερεύνηση στους υπερσυνδέσμους που προτείνονται για την υλοποίηση του σεναρίου τους καθιστά ικανούς για κριτική και δημιουργική σκέψη, πέρα από τα στενά πλαίσια των γνώσεων και αντιλήψεών τους. Η προστιθέμενη αξία του σεναρίου έγκειται στο γεγονός της ενασχόλησης των μαθητών με έναν θεσμικό λόγο, όπως ο δημοσιογραφικός, «καθώς η παραγωγή του συντελείται στο δημόσιο πεδίο και τα κείμενά του απευθύνονται σε ένα ευρύ κοινό με στόχο την ενημέρωσή του γύρω από θέματα της τρέχουσας επικαιρότητας» (Γιαλαμούκη 2008). Ταυτόχρονα, δημιουργείται υπόβαθρο με υψηλού επιπέδου δεξιότητες, γεγονός που θα συμβάλει σημαντικά στην επιτυχή μελλοντική μαθησιακή τους διαδικασία.

Δ. ΣΚΕΠΤΙΚΟ-ΣΤΟΧΟΙ ΚΑΙ ΣΥΝΔΥΑΣΜΟΣ ΤΟΥΣ

Η τηλεόραση ασκεί εξαιρετικά μεγάλη επίδραση στη ζωή των σημερινών παιδιών, αφού αποτελεί μέρος της καθημερινότητάς τους. Με τις δραστηριότητες που

προβλέπονται από το σενάριο, τους δίνεται η ευκαιρία να μάθουν και να πληροφορηθούν για το περιεχόμενο των τηλεοπτικών δελτίων ειδήσεων και για τον τρόπο με τον οποίο αυτά «στήνονται». Το «δόλωμα» της δημιουργίας μιας τηλεοπτικής εκπομπής θα δώσει το έναυσμα στους μαθητές να εμπλακούν σε νέους γραμματισμούς.

Γνώσεις για τον κόσμο, αξίες, πεποιθήσεις, πρότυπα, στάσεις ζωής

Με το σενάριο αυτό επιδιώκουμε οι μαθητές και οι μαθήτριες:

- να κατανοήσουν τη σημασία πολλών τηλεοπτικών εννοιών·
- να διαπιστώσουν την πολυδιάστατη σημασία της έννοιας ‘τηλεόραση’·
- να ανακαλύψουν την ιδιαίτερη γλώσσα της τηλεόρασης·
- να αντιληφθούν ότι αρκετοί παράγοντες επηρεάζουν τον τρόπο παρουσίασης της είδησης·
- να ανακαλύψουν ότι ο τηλεοπτικός λόγος δεν είναι ίδιος σε σύγκριση με τα παλαιότερα χρόνια·
- να αντιλαμβάνονται τις ιδιαίτερες συνθήκες κάτω από τις οποίες προκύπτει ένα δελτίο ειδήσεων·
- να κατανοήσουν και να αντιληφθούν την πολιτική επιρροή που υπάρχει στην τηλεοπτική πραγματικότητα·
- να αναπτύξουν κριτική στάση απέναντι στα τηλεοπτικά δελτία ειδήσεων.

Γνώσεις για τη γλώσσα

Με το σενάριο αυτό επιδιώκουμε οι μαθητές και οι μαθήτριες:

- να εξοικειωθούν με την οργάνωση πληροφοριών γύρω από ένα θέμα·
- να αντιληφθούν ότι οι ειδήσεις καθαυτές δεν είναι προφορικός λόγος αλλά εκφώνηση γραπτού·
- να μπορούν να χρησιμοποιούν τις κατάλληλες τεχνικές που μαθαίνουν για τη δημιουργία τηλεοπτικού λόγου·

- να χρησιμοποιούν το κατάλληλο ύφος λόγου ανάλογα με το περιεχόμενο της ανακοίνωσης και το ακροατήριο στο οποίο απευθύνονται·
- να μάθουν την ερμηνεία ξενόγλωσσων όρων.

Γραμματισμοί

Με το σενάριο αυτό επιδιώκουμε οι μαθητές και οι μαθήτριες:

- να εξοικειωθούν με τρόπους πλοήγησης μέσα σε έναν ιστότοπο·
- να εξοικειωθούν με την άντληση πληροφοριών από δικτυακούς τόπους·
- να συγκρίνουν το περιεχόμενο ιστοσελίδων και να επιλέγουν είτε το σωστό είτε το χρήσιμο·
- να μάθουν να επεξεργάζονται κείμενο.

Διδακτικές πρακτικές

Για τις διδακτικές πρακτικές βλ. [κεφ. Γ. Εισαγωγή](#). Σύλληψη και θεωρητικό πλαίσιο καθώς και ακολούθως [κεφ. «Ε. Λεπτομερής παρουσίαση της πρότασης»](#).

Ε. ΛΕΠΤΟΜΕΡΗΣ ΠΑΡΟΥΣΙΑΣΗ ΤΗΣ ΠΡΟΤΑΣΗΣ

Αφετηρία

Αφορμή για τη δημιουργία του σεναρίου αποτέλεσε η ανάγνωση –με το πέρας της ενότητας 15– του κειμένου «Μ.Μ.Ε. και κοινωνία» του Βασίλη Βασιλικού, που υπάρχει στις σελίδες 78-83 του πολυθεματικού βιβλίου [«Βλέπω τον σημερινό κόσμο»](#), το οποίο εκδόθηκε το 2001 από το Υπουργείο Παιδείας για τις ανάγκες εφαρμογής της Ευέλικτης Ζώνης στο Δημοτικό Σχολείο. Οι μαθητές –στη συζήτηση που ακολούθησε– ανέφεραν τον προβληματισμό τους για το περιεχόμενο των τηλεοπτικών εκπομπών, αλλά πολύ περισσότερο διαπίστωσαν πως δεν έχει σημασία μόνο αυτό που ακούγεται, αλλά και ο τρόπος που αυτό «πλασάρεται» στον τηλεθεατή. Ως χαρακτηριστικό παράδειγμα τηλεοπτικής επιρροής και επηρεασμού της κοινής γνώμης, οι μαθητές ανέφεραν τις ειδήσεις, μιας και η ιδέα τους δόθηκε

τόσο από τις γελοιογραφίες του παραπάνω κειμένου όσο και από μια άλλη χαρακτηριστικότερη που υπάρχει στη σελίδα 63 του αντίστοιχου [βιβλίου δραστηριοτήτων](#) (βλ. [Παράρτημα](#)). Επιπρόσθετα, από τη μια η περιέργεια των μαθητών για το «τηλεοπτικό» λεξιλόγιο με το οποίο πολλές φορές έρχονται σε επαφή χωρίς όμως να καταλαβαίνουν ακριβώς τη σημασία εννοιών, και από την άλλη η θετική τους στάση στη δημιουργία δική τους τηλεοπτικής εκπομπής, αποτελούν τους βασικούς λόγους για τη σύνταξη του παρόντος.

Σύνδεση με τα ισχύοντα στο σχολείο

Το παρόν σενάριο υιοθετεί και υπηρετεί στόχους του Α.Π.Σ., αφού η ενότητα 15 του βιβλίου *Γλώσσα Ε΄ Δημοτικού* είναι αφιερωμένη αποκλειστικά στην τηλεόραση. Επίσης, προβλέπεται η παραγωγή πολυτροπικών κειμένων που συνδυάζουν προφορικό και γραπτό λόγο, ήχο/μουσική και εικόνα, όπως ένα τηλεοπτικό δελτίο ειδήσεων, η χρήση του διαδικτύου για την αναζήτηση πληροφοριών αλλά και τεχνικών για την παραγωγή γραπτού λόγου ανάλογα με την περίπτωση επικοινωνίας. Συγκεκριμένα, στοχεύεται να αποκτήσουν οι μαθητές τις απαραίτητες δεξιότητες που δίνουν τη δυνατότητα κατανόησης και παραγωγής προφορικού και γραπτού λόγου, ώστε να είναι σε θέση να κατανοούν και να μεταδίδουν γλωσσικά μηνύματα με τρόπο διαφοροποιημένο ανάλογα με την περίπτωση επικοινωνίας και το κειμενικό είδος. Επίσης, επιδιώκεται οι μαθητές να κατακτήσουν τους απαραίτητους επικοινωνιακούς κανόνες της νέας ελληνικής, ώστε να είναι σε θέση να διαφοροποιούν τον λόγο τους ανάλογα με την περίπτωση επικοινωνίας.

Επιπρόσθετα, οι μαθητές πρέπει να αντιληφθούν ότι οι γλωσσικές μορφές (τρόποι γραφής και προφοράς, μορφολογικές, συντακτικές και λεξιλογικές επιλογές, κειμενικά είδη) λειτουργούν ως ενδείκτες κοινωνικών παραμέτρων αλλά και ως μηχανισμοί δόμησης ταυτοτήτων, ιδεολογιών, στάσεων και συμπεριφορών, ώστε να είναι σε θέση να αναδεικνύουν τη σχέση της γλώσσας των κειμένων με ποικίλες κοινωνικές συνθήκες και ιδεολογίες και να προσεγγίζουν κριτικά αυτές τις σχέσεις

Αξιοποίηση των ΤΠΕ

Στο παρόν σενάριο η εμπλοκή των ΤΠΕ στην υλοποίησή του αναφέρεται σχεδόν αποκλειστικά στην αξιοποίηση του διαδικτύου ως πηγής πληροφοριών αλλά και στην αναζήτηση εννοιών σε ηλεκτρονικό λεξικό, η οποία δεν αποτελεί –πια– χρονοβόρα διαδικασία, όπως θα ήταν η «έντυπη» διαδικασία. Επιπρόσθετα, ο τρόπος με τον οποίο ένας διδάσκων μπορεί να εμπλέξει τους μαθητές του σε γλωσσικές δραστηριότητες, αλλά πολύ περισσότερο σε τεχνικές αναζήτησης και σύγκρισης πληροφοριών με τη βοήθεια του διαδικτύου, αποτελεί σημαντικό εργαλείο στα χέρια του, διευκολύνοντας σε αρκετές περιπτώσεις την εκπαιδευτική διαδικασία.

Η χρήση ψηφιακών μέσων για τη λήψη, επεξεργασία και προβολή του δελτίου ειδήσεων που θα δημιουργηθεί από τους μαθητές, αποτελεί μια άλλη ενδιαφέρουσα και πρωτότυπη παράμετρο σε αυτό που λέγεται αξιοποίηση των ΤΠΕ και τους βοηθά να αποκτήσουν ιδιαίτερες και υψηλού επιπέδου δεξιότητες.

Κείμενα

Κείμενα από σχολικά βιβλία

Βασίλης Βασιλικός, Μ.Μ.Ε. και κοινωνία. Στο *[Βλέπω τον σημερινό κόσμο](#)*, σσ. 78-83. Αθήνα: Υπουργείο Παιδείας και Θρησκευμάτων – Παιδαγωγικό Ινστιτούτο, 2001.

Ιστοσελίδες

Star FM 93,3: *[«Οι Αμερικάνοι έπαψαν να εμπιστεύονται τις τηλεοπτικές ειδήσεις»](#)*
[«Τηλεοπτικά δελτία ειδήσεων: Η τέχνη της εξαπάτησης»](#) του Θράσου Αβραάμ στην ιστοσελίδα <http://www.lesvosnews.net/>

[«Η οπτική γωνία του δημοσιογράφου»](#) από ιστότοπο για την Έκθεση Λυκείου

Ιστολόγιο ιδεολογικού προσανατολισμού: *[Δημοσιογραφικός λόγος και λέξεις](#)*

[«Πύλη για την Ελληνική Γλώσσα»](#): *[«Μέσα μαζικής ενημέρωσης: το επικοινωνιακό πλαίσιο και η γλώσσα τους»](#)*, Περικλής Πολίτης (2001)

Ιστότοπος για την Έκθεση Λυκείου: *[«Τα διακριτά στοιχεία \(«αστέρια»\) της είδησης»](#)*

[Βικιπαίδεια](#): διαδικτυακή εγκυκλοπαίδεια

Δεξικό της κοινής Νεοελληνικής Γλώσσας

Διδακτική πορεία/στάδια/φάσεις

1η & 2η διδακτική ώρα

Α' φάση: Τι είναι το δελτίο ειδήσεων

Παρατηρώντας και σχολιάζοντας οι μαθητές τις γελοιογραφίες στα βιβλία «Βλέπω τον σημερινό κόσμο» ([βλ. «Αφετηρία»](#)), τους ανακοινώθηκε ότι υπάρχει η δυνατότητα, να δημιουργήσουν το δικό του τηλεοπτικό δελτίο ειδήσεων, αφού πρώτα γνωρίσουν και μελετήσουν τον τηλεοπτικό λόγο όπως αυτός παρουσιάζεται στα δελτία ειδήσεων, με τη βοήθεια του [1^{ου} Φύλλου Εργασίας](#). Η επιλογή των τηλεοπτικών δελτίων ειδήσεων για μελέτη προέκυψε από το γεγονός ότι είναι η πιο σταθερή τηλεοπτική εκπομπή και περιλαμβάνει το σύνολο των ανθρώπινων δραστηριοτήτων. Από την άλλη, προσφέρουν ποικιλία θεμάτων, ώστε να μπορέσουν οι μαθητές να ασχοληθούν με τον τομέα της ενημέρωσης (πολιτικά, αθλητικά, κόσμος, οικονομικά, καιρός κλπ.), που τους αρέσει και τους προκαλεί το ενδιαφέρον. Ακόμη, οι μαθητές γνωρίζουν ότι μεγάλο μέρος της κοινής γνώμης (και [όχι μόνο](#) της ελληνικής) δεν τρέφει και τα καλύτερα αισθήματα για τις «Ειδήσεις» και τον τρόπο με τον οποίο αυτές παρουσιάζονται, γεγονός που αποτελεί πρόκληση για τους ίδιους. Συμπληρωματικά οι μαθητές επισκέφτηκαν ιστοσελίδα στην οποία ο Θράσος Αβραάμ με χαρακτηριστικό τρόπο αναφέρεται στην [«τέχνη της εξαπάτησης»](#), που συναντάται σε όλα τα δελτία ειδήσεων, προιδεάζοντας τους μαθητές γι' αυτά που στη συνέχεια θα γνωρίσουν και θα εξετάσουν.

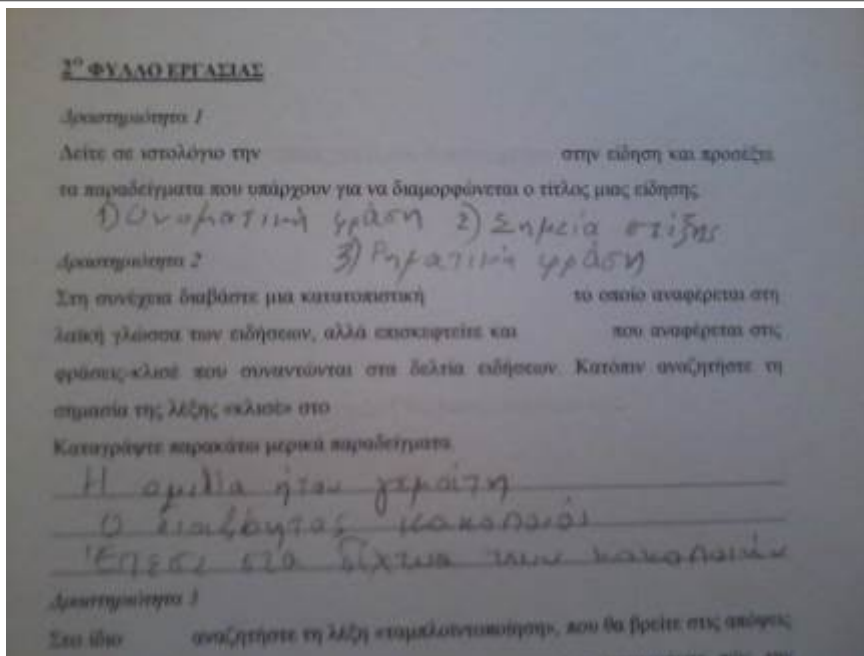

Στη συνέχεια, οι μαθητές επισκέφτηκαν τη [Βικιπαίδεια](#) και πληκτρολόγησαν «Δελτίο ειδήσεων» για να δουν τον ορισμό αλλά και άλλα ζητήματα που έχουν να κάνουν με αυτό. Σε αυτό το σημείο οι μαθητές χωρίστηκαν σε ομάδες, επιλέγοντας μόνοι τους σε ποια θα συμμετέχουν από το τμήμα της «Θεματολογίας» που υπάρχει παρακάτω (πολιτικά, αθλητικά, κόσμος, οικονομικά, καιρός κλπ.), εξασφαλίζοντας με αυτόν τον τρόπο την προσήλωσή τους στον στόχο και την (ευχάριστη) ενεργό συμμετοχή τους. Αποφασίστηκε η κάθε ομάδα να συντάξει και να παρουσιάσει το δικό της δελτίο ειδήσεων με όποια θεματική επιθυμούσαν οι μαθητές.

3η–5η διδακτική ώρα

Β' φάση: Το περιεχόμενο και η ποιότητα ενός δελτίου ειδήσεων

Στη συνέχεια οι μαθητές, αφού τους δόθηκε το [2^ο Φύλλο Εργασίας](#), επισκέφτηκαν ιστολόγιο όπου μπόρεσαν να διαβάσουν για την [οπτική γωνία του δημοσιογράφου](#) στην είδηση, για το πώς δηλαδή και γιατί ένας δημοσιογράφος παρουσιάζει μια είδηση και τι προηγείται αυτής της παρουσίασης, όχι μόνο στο πρόσφατο παρελθόν (επικαιρότητα, παρούσες συνθήκες), αλλά και στο παλαιότερο (πολιτιστικές καταβολές του δημοσιογράφου, ιδεολογία κλπ.). Στο ιστολόγιο αυτό επίσης οι μαθητές είχαν την ευκαιρία να δουν τρία παραδείγματα για τη δημιουργία-διαμόρφωση του τίτλου μιας είδησης, ώστε να έχουν μια ιδέα για τον τρόπο με τον οποίο αυτός «ελκύει» τους θεατές.

Ο τίτλος της είδησης μπορεί να είναι:

- (α) ένα ονομαστικό σύνολο
- (β) εμπλουτισμένο με επίθετα και πολλά σημεία στίξης
- (γ) ένα ρηματικό σύνολο

Στη συνέχεια, οι μαθητές κλήθηκαν να επισκεφτούν [ιστολόγιο](#), στο οποίο μπορούν να διαβάσουν και μετά να συζητήσουν για το φαινόμενο της ύπαρξης αρκετών φράσεων-κλισέ στα ελληνικά τηλεοπτικά δελτία. Αναζητώντας στο [Λεξικό της Κοινής Νεοελληνικής Γλώσσας](#) (Τριανταφυλλίδη) την έννοια της λέξης κλισέ και, βλέποντας την ερμηνεία της, οι μαθητές κλήθηκαν να αναφέρουν παραδείγματα τέτοιων φράσεων που χαρακτηρίζονται με αυτή τη γαλλική λέξη από τα τηλεοπτικά δελτία των καναλιών (ακούστηκαν φράσεις όπως: «κατάμεστη ήταν η αίθουσα», «σοβαρά επεισόδια σημάδεψαν τον αγώνα», «με κομμένη την ανάσα παρακολουθούν την εξέλιξη του αγώνα», κλπ.).

Στη συνέχεια οι μαθητές μπόρεσαν να κατανοήσουν την εικόνα ψυχαγωγικής εκπομπής που παρουσιάζουν πολλά τηλεοπτικά δελτία, επισκεπτόμενοι την «Πύλη

για την Ελληνική Γλώσσα», και συγκεκριμένα την ιστοσελίδα όπου υπάρχει το άρθρο του Περικλή Πολίτη με τίτλο: [«Μέσα μαζικής ενημέρωσης: το επικοινωνιακό πλαίσιο και η γλώσσα τους»](#). Λίγο πιο πάνω από τα γράμματα χρώματος μπλε, αλλά και σε αυτά, οι μαθητές διάβασαν τους λόγους της «μετατροπής» αυτής των τηλεοπτικών δελτίων. Οι μαθητές συνειδητοποίησαν ότι επειδή το ιδιοκτησιακό καθεστώς το ΜΜΕ έχει γίνει μονοπωλιακό, του έδωσε μεγάλη πολιτική δύναμη. Επιπλέον με τη δύναμη των διαφημίσεων, οι τηλεθεατές αντιμετωπίζονται ταυτόχρονα ως πολίτες και ως καταναλωτές.

Με στόχο οι μαθητές να κατανοήσουν τη «δομή» ενός δελτίου ειδήσεων αλλά και τον τρόπο με τον οποίο οι δημοσιογράφοι εργάζονται για να το δημιουργήσουν, μελέτησαν σε ιστοσελίδα [«Τα διακριτά στοιχεία \(«αστέρια»\) της είδησης»](#), γεγονός που τους βοήθησε αρκετά στη σύνταξη του δικού τους δελτίου. Οι περισσότεροι μαθητές σημείωσαν ως σημαντικότερα στοιχεία μιας είδηση την επικαιρότητα, τη συγκίνηση, τη σπουδαιότητα και τις συνέπειες.

Κλείνοντας, προτάθηκε στους μαθητές να δουν δελτία ειδήσεων για να έχουν άποψη για το τι πρόκειται να κάνουν.

6η–8η διδακτική ώρα

Γ' φάση: Η τελική σύνταξη

Κατόπιν οι μαθητές ξεκίνησαν να συλλέγουν υλικό για το δικό τους δελτίο ειδήσεων από το <http://news.in.gr/>. Οι μαθητές παρακολούθησαν από τη διεύθυνση <https://youtu.be/PR-2sv2eoXU> ένα σύντομο δελτίο ειδήσεων ώστε να καλυφθεί η περίπτωση κατά την οποία κάποιοι μαθητές δεν μπόρεσαν να παρακολουθήσουν τις ειδήσεις, όπως προβλεπόταν.

Μετά τη σύνταξη των επιμέρους θεμάτων που θα περιέχει το δελτίο ειδήσεων, οι ομάδες αποφάσισαν τη σειρά των ειδήσεων αλλά και τα πρόσωπα που θα τις εκφωνήσουν. Η κινηματογράφηση του δελτίου ειδήσεων και η προβολή στους μαθητές θα αποτελέσει το επιστέγασμα της προσπάθειας των μαθητών.

9η & 10η διδακτική ώρα

Δ' φάση: Η εκφώνηση του δελτίου ειδήσεων

Αφού πλέον τα δελτία ειδήσεων ήταν έτοιμα, τοποθετήθηκε κάμερα και ετοιμάστηκαν οι εκφωνητές. Για να μην αποσπαστούν οι μαθητές από τον στόχο τους, ο εκπαιδευτικός ανέλαβε τον ρόλο του σκηνοθέτη, μιας και οι οδηγίες του εισακούγονται περισσότερο απ' ό,τι ενός μαθητή. Οι μαθητές προετοιμάστηκαν μέσα σε κλίμα σοβαρότητας για το εγχείρημα. Άλλωστε και η διαδικασία θύμιζε αρκετά σχολική θεατρική παράσταση με σοβαρό περιεχόμενο.

Ενδεικτικό της παρώθησης που ένιωσαν τα παιδιά με τα δελτία ειδήσεων που έγραψαν είναι ότι κάποιες ομάδες που ένιωθαν ικανές με την τεχνολογία ζήτησαν και έφτιαξαν μόνες τους δελτία ειδήσεων εκτός σχολείου, εμπλουτίζοντάς τα με εξωτερικές συνδέσεις και παράθυρα με δημοσιογράφους που δίνουν το ρεπορτάζ από τον δρόμο.

Τα δελτία ειδήσεων αναρτήθηκαν στο διαδίκτυο. Για λόγους προστασίας των προσωπικών δεδομένων των μαθητών έγινε προσπάθεια να καλυφθούν τα πρόσωπα των μαθητών. Επειδή δεν ήταν δυνατόν να καλυφθούν τα πρόσωπα όλων των μαθητών, δημοσιοποιούμαι ενδεικτικά μόνο ένα βιντεοσκοπημένο δελτίο ειδήσεων:

- <https://www.youtube.com/watch?v=nKn8PIzZ9tY>

Οι ίδιοι παρακολουθώντας το «δελτίο» τους αξιολόγησαν το κατά πόσο η επιλογή των ειδήσεων ήταν η κατάλληλη, πώς παρουσιάστηκαν τα θέματα, αν το κείμενο επαρκούσε ή έρχιζε περαιτέρω επεξεργασίας, ποια ήταν η συνολική εντύπωση βλέποντας (κάποιοι) τον εαυτό τους να εκφωνεί ειδήσεις. Επίσης, αποτιμήθηκε η συνεργασία των μαθητών στη σύνταξη του δελτίου, ο τρόπος με τον οποίο αυτή επιτεύχθηκε, και εντοπίστηκαν τα στοιχεία εκείνα που δυσκόλεψαν ή δημιούργησαν προβλήματα κατά τη διάρκεια αυτής της διαδικασίας (Γ' και Δ' φάσεις).

ΣΤ. ΦΥΛΛΟ/-Α ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΩΝ

ΦΥΛΛΟ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΩΝ Α΄

Δραστηριότητα 1

Συνομιλήστε, σκεφτείτε και γράψτε παρακάτω πόσο μπορεί κανείς να εμπιστευτεί τα τηλεοπτικά δελτία ειδήσεων. Υπάρχει αξιοπιστία στο περιεχόμενό τους;

Δραστηριότητα 2

Διαβάστε την άποψη που έχει για το ίδιο θέμα, το [αμερικανικό](#) τηλεοπτικό κοινό και συγκρίνετέ την με τη δική σας. Υπάρχουν ομοιότητες ή/και διαφορές;

Δραστηριότητα 3

Δείτε την [«τέχνη της εξαπάτησης»](#) που χρησιμοποιούν σχεδόν τα περισσότερα δελτία ειδήσεων. Οτιδήποτε βρείτε ενδιαφέρον καταγράψτε το παρακάτω.

Δραστηριότητα 4

Επισκεφτείτε τη [Βικιπαίδεια](#) και πληκτρολογήστε «Δελτίο ειδήσεων». Διαβάστε τους ορισμούς της έννοιας και στη συνέχεια από το σημείο «θεματολογία» επιλέξτε σε ποια ομάδα θα συμμετάσχετε ανάλογα με το κομμάτι του δελτίου που θα αναλάβετε να συντάξετε.

ΦΥΛΛΟ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΩΝ Β΄

Δραστηριότητα 1

Δείτε σε ιστολόγιο την [οπτική γωνία του δημοσιογράφου](#) στην είδηση και προσέξτε τα παραδείγματα που υπάρχουν για να διαμορφώνεται ο τίτλος μιας είδησης.

Δραστηριότητα 2

Στη συνέχεια διαβάστε μια κατατοπιστική [σύνοψη βιβλίου](#) το οποίο αναφέρεται στη λαϊκή γλώσσα των ειδήσεων, αλλά επισκεφτείτε και [ιστολόγιο](#) που αναφέρεται στις φράσεις-κλισέ που συναντώνται στα δελτία ειδήσεων. Κατόπιν αναζητήστε τη σημασία της λέξης «κλισέ» στο [Λεξικό της Κοινής Νεοελληνικής](#) (Τριανταφυλλίδη). Καταγράψτε παρακάτω μερικά παραδείγματα.

Δραστηριότητα 3

Σε άρθρο του Π. Πολίτη με τίτλο: [«Μέσα μαζικής ενημέρωσης: το επικοινωνιακό πλαίσιο και η γλώσσα τους»](#), παρατηρήστε τους λόγους για τους οποίους τα σύγχρονα τηλεοπτικά δελτία έχουν μετατραπεί σε ψυχαγωγικές εκπομπές και καταγράψτε πώς θα μπορούσατε να αποφύγετε στη σύνταξη του δελτίου σας αυτό το «λάθος».

Δραστηριότητα 4

Επισκεφτείτε [ιστοσελίδα](#) και εντοπίστε στις σελίδες 30-31 του εγγράφου που θα ανοίξει τα στάδια «χτισίματος» ενός δελτίου. Αυτά μαζί με τα [«αστέρια»](#) της είδησης θα σας βοηθήσουν σημαντικά να δημιουργήσετε το δικό σας δελτίο. Καταγράψτε ό,τι πιστεύετε ότι θα χρειαστεί.

Z. ΑΛΛΕΣ ΕΚΔΟΧΕΣ

Το σενάριο προσφέρεται για αρκετές προεκτάσεις, αφού η τηλεόραση αφορά το σύνολο των ανθρώπων και εμπεριέχει αρκετές ενδιαφέρουσες πτυχές για να ασχοληθεί κανείς. Μια τέτοια προέκταση θα μπορούσε να είναι ο εμπλουτισμός με περισσότερη θεματολογία του δελτίου ειδήσεων ή ένας διαφορετικός τρόπος παρουσίασης αυτού. Επίσης, θα μπορούσε να γίνει άλλου είδους εκπομπή που να προσφέρει ευκαιρίες για νέους γραμματισμούς ή μια υβριδική εκπομπή με περισσότερες δυνατότητες παραγωγής γραπτού και προφορικού λόγου. Επιπρόσθετα θα μπορούσαν οι μαθητές με ένα πρόγραμμα επεξεργασίας βίντεο να συνθέσουν μόνοι τους τις επιμέρους λήψεις, μαθαίνοντας έτσι και τι είναι το μοντάζ.

Ξεχωριστή όμως προέκταση του σεναρίου θα αποτελούσε η επίσκεψη των μαθητών σε ένα τηλεοπτικό στούντιο, για να παρακολουθήσουν από κοντά πώς συνεργάζονται και δουλεύουν κάποιοι άλλοι «συνάδελφοί» τους, και να δουν πώς δημιουργείται ένα δελτίο ειδήσεων, αλλά σε πραγματικές συνθήκες.

H. ΚΡΙΤΙΚΗ

Το σενάριο προβλέπει την ενασχόληση των μαθητών με τις ΤΠΕ σε επίπεδο επισκέψεων σε ιστοσελίδες, οι οποίες οδηγούν μερικές φορές σε «δύσκολα» κείμενα, τα οποία οι μαθητές της Ε΄ Τάξης δεν μπορούν εύκολα να κατανοήσουν. Επιπλέον κάποιες από τις υπερσυνδέσεις που περιέχονται στο σενάριο δεν είναι πλέον ενεργές. Για τους λόγους αυτούς κάποιες από τις δραστηριότητες του σεναρίου δεν πραγματοποιήθηκαν.

Οι μαθητές συμμετείχαν ενεργά και πρόθυμα στο εγχείρημα, διότι η πρωτοτυπία της σύνταξης, επιμέλειας και παρουσίασης ενός δελτίου ειδήσεων ενθουσίασε τους μαθητές. Ενδεικτικό της παρώθησης που ένιωσαν τα παιδιά με τα δελτία ειδήσεων που συνέθεσαν είναι ότι κάποιες ομάδες που ένιωθαν ικανές με την

τεχνολογία ζήτησαν και έφτιαξαν μόνες τους δελτία ειδήσεων εκτός σχολείου, εμπλουτίζοντάς τα με εξωτερικές συνδέσεις και παράθυρα με δημοσιογράφους που δίνουν το ρεπορτάζ από τον δρόμο.

Θ. ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

Βασιλικός, Β. 2001. Μ.Μ.Ε. και κοινωνία. Στο *Βλέπω το σημερινό κόσμο*, 78-83. Αθήνα: Υπουργείο Παιδείας και Θρησκευμάτων – Παιδαγωγικό Ινστιτούτο.

Γιαλαμπούκη, Ε. 2008. Δημοσιογραφικός λόγος και διακειμενικότητα. Διδακτορική διατριβή, Α.Π.Θ.

Ι.Ε.Π. 2011. *Πρόγραμμα σπουδών για τη διδασκαλία της νεοελληνικής γλώσσας στην υποχρεωτική εκπαίδευση (Δημοτικό & Γυμνάσιο), Οδηγός για τον εκπαιδευτικό*. Διατίθεται στον δικτυακό τόπο: <http://ebooks.edu.gr/2013/newps.php>

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ

